

ПАВЫШЭННЕ ЗАХАВАНАСЦІ І ХУТКАСЦІ РОСТУ ПАРАСЯТ ВА УМОВАХ ПРАМЫСЛОВАГА КОМПЛЕКСУ

У гаспадарках прамысловага тыпу назіраецца вялікая гібель парасят у ранні перыяд жыцця — 20% і больш. Гінуць, як правіла, дробныя парасяты (жывая маса пры нараджэнні менш за 1 кг). Гэта наносіць гаспадаркам значную эканамічную шкоду. На комплексах сярэдняй магутнасці ў адпаведнасці з тэхналогіяй пры адыманні парасят ва ўзросце 35—45 дзён пад кожнай асноўнай свінаматкай трэба гадаваць па 12, а пад кантрольнай — па 10 галоў маладняку. У сувязі з гэтым у кожным ізаляваным сектары для ўтрымання матачнага статку з прыплодам пасля апарасаў ад 10—15% свінаматак, горшых па шматплоднасці, малочнасці і мацярынскіх якасцях, прыплод пастаянна адымаюць і падсаджаюць яго пад свінаматак у другую секцыю. Ва ўмовах прамысловай вытворчасці пад свінаматак даводзіцца падсаджаваць каля 100% прыплоду з іншых памётаў, што парушае стэрэатып паводзін парасят. Маладняк з чужых гнёздаў горш расце і развіваецца, большы і яго адыход, бо такіх парасят адганяюць іхнія равеснікі на больш нізкую ступень супадпарадкаванасці паводзін у групе [1, 3, 6].

Спецыялісты паведамляюць, што, акрамя правільнага фарміравання аднародных гнёздаў парасят па колькасці галоў і жывой масе парасят пад свінаматкамі, важнае значэнне для маладняку ў першыя тыдні жыцця набывае мікраклімат памяшканняў. Парасяты-сысуны пры гадаванні іх з парушэннем тэмпературных умоў, пры павышанай ці паніжанай вільготнасці, вялікай колькасці шкодных газаў у памяшканні звычайна адстаюць у росце і развіцці. Пры гэтым прыродная рэзістэнтнасць арганізма паніжаецца, узнікаюць страўнікава-кішачныя, лёгачныя і іншыя захворванні [2, 4, 5].

Была пастаўлена мэта — вывучыць уплыў перагрупоўкі парасят на захаванасць і хуткасць росту парасят ва ўмовах прамысловага комплексу.

Матэрыял і метадка. Даследаванні правялі на комплексе саўгаска-камбіната «Лучоса» Віцебскай вобласці. У доследзе выкарыстоўвалі дзевяць полаўзроставак свінаматак і 109 парасят ад нараджэння да 45-дзённага ўзросту. Адабраных для доследу свінаматак падзялілі на тры аднолькавыя групы. У I групе ўсе парасяты ў прыплодзе ад нараджэння да адымання гадаваліся пад уласнымі маці, у II — пад свінаматкамі гадаваліся 50% сваіх і 50% чужых парасят, а ў III групе ўсе парасяты былі падсаджаны пад свінаматак з іншых прыплодаў. Гнёзды фарміравалі на другія суткі пасля апаросу, калі нованароджаныя парасяты атрымалі імунныя целы з малодзівам маці. Для памяншэння нюхальных адрозненняў паміж сваімі і чужымі парасяткамі ў перыяд фарміравання гнёздаў іх апрацоўвалі 1%-ным растворам крэаліну з разліку 5—10 г на адну жывёліну. Падсосных свінаматак кармілі два разы ў суткі вільготным камбікормам К-53-Б, які абагачалі травяной мукой і малочнай сываткай. Парасят-сысуноў падкармлівалі сухім абагачаным камбікормам К-50-Б уволю.

Пры правядзенні навукова-гаспадарчага доследу парасят узгаджвалі індывідуальна пры фарміраванні гнёздаў і ва ўзросце 21 і 45 дзён да 0,1 кг. На другія суткі пасля нараджэння парасят пазначалі вышчыпамі на вушах па метадцы акадэміка М. Ф. Іванова.

Пад час правядзення эксперыменту, калі парасяты дасягалі 13—15- і 43—45-дзённага ўзросту, вывучалі асноўныя параметры мікраклімату: тэмпературу, хуткасць руху паветра, адносную вільготнасць і колькасць аміяку за тры сумежныя дні. Тэмпературу паветра ў памяшканні, дзе гадаваліся падсосныя свінаматкі з прыплодам, вымяралі тры разы ў

суткі з дапамогай ртутнага тэрмометра. Абсалютную і адносную вільготнасць паветра вызначалі псіхрометрам Аўгуста, колькасць аміяку — у тых жа месцах і ў той жа час, як і тэмпературу, вільготнасць і рухомасць паветра, — з дапамогай універсальнага газааналізатара УГ-2. Пры правядзенні эксперыменту ўлічвалі і разлічвалі агульнапрынятыя ў зоатэхніі паказчыкі, што характарызуюць рост і развіццё парасят. Атрыманы першасны матэрыял апрацоўвалі біямэтрычна па метадзе варыяцыйнай статыстыкі.

Вынікі даследаванняў. Назіранні, якія мы праводзілі на комплексе магутнасцю 24 тыс. галоў у год, паказалі, што з агульнай колькасці даследаванага прыплоду 0,82% парасят нарадзіліся мёртвымі і 5,65% дробнымі і слабымі. Слабых парасят забілі адразу пасля іх нараджэння. У далейшым на працягу 45-дзённага падсознага перыяду 370 даследаваных парасят загінулі па наступных асноўных прычынах (%): былі задушаны свінаматкамі — 27,64; захворванні органаў дыхання — 6,51; знісенне — 40,38; захворванні органаў стрававання — 12,74; траўматызм — 2,98; анемія — 3,52 і іншыя прычыны — 6,23. Дробных парасят (маса пры нараджэнні менш за 1 кг) было 8% ад агульнай колькасці загінуўшых. За першыя тры дні жыцця загінула 65,3, а за два тыдні — 86,5% парасят, і гэта зноў-такі былі ў асноўным дробныя парасяты, бо на дадзенай фазе падсознага перыяду адбілася не толькі далейшае іх знісенне ў выніку недаядання, але і тое, што такі маладняк адразу ж пасля нараджэння займае падначаленае рангавае становішча ў групах, адганяецца больш моцнымі парасятамі ад лепшых саскоў свінаматкі, кармушак і зручных месцаў адпачынку, недаатрымоўвае патрэбную колькасць малодзіва і малака маці, а затым і астатніх кармоў. Гэта паніжае яго імунітэт супраць розных захворванняў. Пры такім становішчы каля 70% дробнага прыплоду гіне.

Апрацоўка матэрыялу дазволіла выявіць, што захаванасць парасят ад нараджэння да адымання ў I групе склала 91,7%, г. зн. адходу было 8,3%. У II групе, дзе гадавалася 50% сваіх і 50% чужых парасят, адход маладняку к 45-дзённаму ўзросці складаў 17,2%, у тым ліку жывёлін, перасаджаных з іншых прыплодаў, — 22,3%. Парасяты, перасаджаныя на другія суткі пасля нараджэння (III група), захаваліся на 81,5% пры гібелі 18,5%. У першыя тры тыдні загінула 70% жывёлін ад агульнай колькасці ўсіх загінуўшых.

Адносная малочнасць свінаматак II і III груп была на 7,5 і 21,7% ($P < 0,05$) ніжэйшая, чым у I групе (табл. 1). Маса гнязда парасят ва ўзросце 45 дзён у II групе была на 10,4 і ў III — на 22,2% ($P < 0,01$) ніжэйшая, чым у I групе.

У 21-дзённым узросце жывая маса аднаго парасяці ў I групе была ў сярэднім 5,3, у II — 5 кг, што на 5,7% менш (табл. 2). Парасяты, перасаджаныя з чужых прыплодаў да свінаматак-карміцелек (II група), сярэдняю жывую масу ў 21 дзень мелі на 14,8% ($P < 0,05$), а ў 45 дзён — на 9,2% ($P < 0,05$) меншую, чым іх равеснікі, выгадаваныя пад

Табліца 1. Малочнасць свінаматак і маса гнязда парасят пры адыманні, кг

Група	Спосаб гадавання парасят	Колькасць парасят, галоў	Маса гнязда парасят ва ўзросце, дзён		
			2	21	45
I	Выгадаваныя ў сваіх гнёздах	36	14,6±0,7	61,7±0,33	149,6±5,1
II	Змяшаныя гнёзды са сваіх (50%) і падсаджаных (50%) парасят	35	16,4±1,6	57,1±2,9	134,0±5,7
III	Падсаджаныя да свінаматак з іншых гнёздаў	38	16,1±1,01	48,7±5,8	115,6±5,9

Табліца 2. Жывая маса парасят ў розным узросце, кг

Група	Спосаб гадавання парасят	Колькасць парасят, галоў	Узрост маладняку, дзён		
			2	21	45
I	Выгадаваныя ў сваіх прыплодах	36	1,3±0,10	5,3±0,40	13,0±0,50
	Выгадаваныя ў сваіх гнёздах	17	1,5±0,10	5,4±0,30	13,1±0,35
II	Перасаджаныя з іншых гнёздаў	18	1,4±0,06	4,6±0,30	11,9±0,70
	Сярэдняе	35	1,5±0,08	5,0±0,30	12,5±0,10
III	Падсаджаныя да свінаматак з іншых гнёздаў	38	1,3±0,03	4,7±0,20	11,2±0,30

Табліца 3. Сярэднясутачны прырост жывой масы маладняку, г

Група	Парасяты	Колькасць парасят, галоў	Узроставыя перыяды, дзён		
			2—21	22—45	2—45
I	Выгадаваныя ў сваіх гнёздах	36	200±32,3	346±17,8	280±10,0
	Выгадаваныя ў сваіх гнёздах	17	195±13,0	321±16,0	264±5,0
II	Падсаджаныя да свінаматак з іншых гнёздаў	18	160±17,0	304±19,0	239±15,0
	Сярэдняе	35	180±6,6	313±17,5	250±10,0
III	Перасаджаныя да свінаматак з іншых гнёздаў	38	170±12,4	271±13,0	225±7,2

сваімі маці. Жывая маса парасят ва ўзросце 45 дзён у I групе склала 13,6, у II — 12,5 кг, або на 8,1% ($P < 0,05$) менш, у тым ліку перасаджанага маладняку — 11,9 кг, або на 12,5% менш ($P < 0,05$).

Цалкам перасаджаны маладняк з чужых прыплодаў (III група) меў жывую масу адной галавы ва ўзросце трох тыдняў у параўнанні з равеснікамі I і II груп на 11,3 і 6% ($P < 0,05$), а пры адыманні ад свінаматак ва ўзросце шасці тыдняў — на 17,6 і 10,4% ($P < 0,01$) меншую. У канчатковым выніку перасаджаныя пад карміцелек парасяты з іншых прыплодаў мелі ў параўнанні з неперасаджаным маладняком ніжэйшую масу ў розныя узроставыя перыяды. Сярэднясутачны прырост жывой масы парасят II групы, падсаджаных да карміцелькі з іншых прыплодаў, ва ўзросце 2—21, 22—45 дзён быў у параўнанні з неперасаджанымі на 17,9, 5,3 і 9,5% ($P < 0,05$) адпаведна меншы (табл. 3).

Хуткасць росту маладняку II групы за першы перыяд гадавання была на 10% ($P < 0,05$), за другі — на 9,5 ($P < 0,05$) і за ўвесь падсосны перыяд — на 10,7% ($P < 0,05$) меншай, чым у равеснікаў I групы. Інтэнсіўнасць росту цалкам перасаджаных парасят III групы за перыяд назіранняў была на 19,6% ($P < 0,01$) ніжэйшай, чым у жывёлін I групы, і на 10% ($P < 0,05$) меншай, чым у маладняку II групы.

Асноўныя параметры мікраклімату ў свінарніку-матачніку на 14-ы і 44-ы дні жыцця былі ў межах нормы, што сведчыць пра добрыя гігіенічныя ўмовы для гадавання маладняку (табл. 4). Такія параметры мікраклімату ў матачніку ў летні перыяд года падтрымліваліся з дапамогай прыточна-выцяжнай вентыляцыі, якая забяспечвалася восевымі прыточнымі і цэнтрабежнымі вентылятарамі.

Разлікі паказалі, што больш высокі эканамічны эффект дасягаецца тады, калі парасят на комплексе наогул не перасаджваць. У гэтым выпадку гадавы эканамічны эффект у разліку на адну сярэднегадавую свінаматку дасягае 55 р. 40 к., а на адно выгадаванае да адымання пара-

Табліца 4. Параметры мікраклімату ў тыповым памяшканні для гадавання парасят

Паказчык	Нарматыўныя паказчыкі	Узрост парасят, дзён	
		14	44
Тэмпература, °С	20	24,3	20,3
Адносная вільготнасць, %	60—70	40,0	62,3
Хуткасць руху паветра, м/с	0,18	0,14	0,62
Колькасць аміяку	10	4,84	4,86

ся — 5 руб. Аднак такі спосаб гадавання парасят непрымальны ў тэхналагічных умовах комплексу, бо для нармальнай паточнай вытворчасці свініны неабходна каля 30—50% прыплоду падсаджваць пад свінаматка-карміцелек з высокай малочнасцю і добрымі мацярынскімі якасцямі, дапаўняючы прыплод да 10—12 галоў. Тэхналогія комплексу не дае біялагічнага і эканамічнага абгрунтавання гадавання пад свінаматкай у перыяд лактацыі шасці—васьмі парасят, бо ў іх, як правіла, функцыяніруюць 12—14 нармальна развітых саскоў. У сувязі з гэтым ва ўмовах комплексу з двухфазнай тэхналогіяй гнёзды высокапрадукцыйных свінаматкаў мэтазгодна дапаўняць парасяткамі з іншых прыплодаў — 50% да асноўнага. Такі тэхналагічны прыём дазваляе атрымаць дадаткова 36,7 кг абсалютнага прыросту на суму 79 р. 17 к. Эканамічны эффект па гаспадарцы ад укаранення нашай распрацоўкі ў разліку на адну свінаматку склаў 26 р. 39 к., а ў разліку на адно выгадаванае да адымання парася — 2 р. 73 к.

Вывады

1. Ва ўмовах прамысловага комплексу з двухфазнай тэхналогіяй гадавання і адкорму свіней парасятка-сысуны, выгадаваныя ў сваіх, але змяшаных прыплодах, мелі захаванасць на 10,5% лепшую, жывую масу да адымання ва ўзросце 45 дзён на 10,1% і інтэнсіўнасць росту ў падсасы перыяд гадавання на 10,5% большыя, чым іх равеснікі, падсаджаныя ў гнёзды з іншых прыплодаў.

2. Перасадка парасят у колькасці 50% у адносінах да агульнага памеру прыплоду не толькі паніжала захаванасць і энергію росту чужога маладняку, але і ўсяго гнязда парасят ва ўзросце 21 дзень на 8,5 і 45 дзён — на 10,4% у параўнанні з жывёлінамі I групы, дзе ўвесь маладняк гадаваўся пад уласнымі маці.

3. Эканамічны эффект ад гадавання парасят, перасаджаных у чужыя прыплоды — 50% у адносінах да асноўнага прыплоду, у разліку на адну свінаматку складае 26 р. 39 к., а на адно парася, выгадаванае да адымання, — 2 р. 73 к.

Літаратура

1. Бажов Г. М., Комлацкий В. И. Биотехнология интенсивного свиноводства. М., 1989.
2. Бетин А. И. Новое в производстве свинины. М., 1990.
3. Гильман З. Д., Колесень В. П. // Зоотехническая наука Белоруссии. 1982. Т. 23. С. 102—108.
4. Ноздрин Н. Г., Сагло А. Ф. Выращивание молодняка свиней. М., 1990.
5. Плященко С. И. Стрессы — благо или зло. Минск, 1991. С. 101—110.
6. Терентьева А. С. Повышение эффективности выращивания поросят до отъема: Обзор. инф. М., 1984.